

M. BRAUT, *Jutro*

izložbama (Beč, Graz, Sarajevo, 1947). Restaurirala je oltarne slike (Pleterje, Pregrada).

BRAUT, Marija, fotograf (Celje, 7. VIII. 1929). Fotografijom se bavi od 1967. Učila je i radila u ateljeu T. Dabca. Bila je fotograf u Galerijama grada Zagreba 1968–72. Snima umjetnička djela, portrete i krajolike (ciklusi iz Dalmacije i Zagore). Oprema fotografijama knjige i kataloge. Objavljuje foto-monografije *Zagreb – moj grad* (1986) i *Dubrovnik – jedno lice rata* (1992). Samostalno je izlagala u Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Splitu, Mannheimu, Stockholmu i dr.

LIT.: Z. Maković, Marija Braut i Petar Dabac, *Umetnost*, (Beograd), 1969, 20. – S. Bernik, *Objektiva sredi življenja*, Delo, (Ljubljana), 21. VIII. 1970. – Z. Maković, *Fotografije Marije Braut*, ŽU, 1972, 17. – A. Pasinović, *Kamenito more Marije Braut*, ČIP, 1977, 291. – V. Bužančić, Marija Braut – Umjetnici naših dana (katalog), Zagreb 1979. Ma. B.

BRBINJ, selo na Dugom otoku. Župna crkva Sv. Kuzme i Damjana prvi put se spominje 1195. Na njoj je 1435–42. radio zadarski graditelj Petar Franić-Hacuc. U *Jl* dijelu sela su ruševine utvrđena dvorca zadarske plemićke obitelji Soppe s kapelom iz XVI. st. Na otočiću Utra (Školju) SZ od sela nalaze se ostaci starokršć. crkve.

LIT.: Č. Iveković, *Dugi otok i Kornat*, Rad JAZU, 1928, 235, str. 269. – I. Petricoli, *Ostaci starokršćanske građevine kod Brbinja*, Diadora, 1962, str. 313 I. Pet.

BRCKOVLJANI, selo blizu Dugoga Sela. Crkva Sv. Brcka, danas župna, nalazila se nekad na posjedu ivanovaca, što potvrđuje ljljan (motiv njihovog grba) na zaglavnim kamenima gotičkoga svoda u svetištu (XIV–XV. st.), koje ima i romaničke prozore. Barokna lađa podignuta je na ruševinama romaničko-gotičke crkve. Blizu crkve nalazi se kapela Pohoda Marijina, vrsna neogotička gradnja (1857, zagrebački graditelj L. Pfeifferberger). Oltarna slika *Pohod Marije Elizabeti* s likom grofa Ivana Draškovića djelo je I. Zaschea. Kapela je uništena poslije 1945.

Z. BREGOVAC, hotel Barbara u Zadru

LIT.: L. Dobronić, *Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj*, Rad JAZU, 1984, 406. – Ista, *Crkve podignute u čast Blažene Djevice Marije u 19. stoljeću u Zagrebačkoj nadbiskupiji*, u zborniku: *Štovanje Bogorodice u Hrvata u XIX. i XX. stoljeću*, Zagreb 1990. L. D.

BRČIĆ, Petar → BERČIĆ, PETAR

BRČIĆ, Stipe, oblikovatelj (Osijek, 13. I. 1948). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1971 (M. Stančić), 1969–72. stalni suradnik arhitekta V. Richtera. Od 1977. član autorskoga tima u CIO u Zagrebu, gdje je od 1988. njegov umjetnički voditelj. Predavač je na međufakultetskoj studiju dizajna Sveučilišta u Zagrebu. Ž. Kć.

BRDARIĆ, Aleksandar, graditelj (?), 1813/14 – Zagreb, 18. I. 1872). Zidarski obrt izučio u Lavovu, u Zagreb došao 1836. Sagradio vlastitu kuću u Matoševoj ul. 3. Važan mu je rad palača Paravić u Opatičkoj ul. 10 (1839) koju je 1892. pregradio H. Bollé. Od njegovih djela sačuvan je dvorac u Jaškovu kod Ozlja, a u Zagrebu jednokatnica na uglu Opatičke ul. 27 i Demetrove ul. 24 (1840) s klasicističko-bidermajerskim prostorom te »Varoška pivnica« (1845) u Gajevoj ulici (kasnije znatno pregrađena). Originalno je njegovo rješenje unutrašnjosti dvorane u Narodnom domu (Opatička ul. 18). Opsegom mu je najveće djelo bila palača županije na Markovu trgu 6, na mjestu današnje zgrade Sabora RH.

LIT.: L. Dobronić, Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba, Zagreb 1971. – Ista, *Palača Narodni dom ili Dvorana*, ZNŽO, 1983, 49. L. D.

BRDOVEC, naselje uz Savu, SZ od Zaprešića. Prvi put se spominje 1334. U naselju se nalazi barokna župna crkva Sv. Vida i zvonik s puškarnicama, a u okolici dvorci Lužnica i Januševac. God. 1973. osnovan je Zavičajni muzej s pov. i etnograf. zbirkom. U sastavu muzeja djeluje i Likovni salon.

LIT.: G. Szabo, *Kroz Hrvatsko zagorje*, Zagreb 1940. – A. Horvat, *Između gotike i baroka*, Zagreb 1975, str. 289, 317, 391. VI. Mć.

BREČEVO, kasnosrednjovj. utvrda i naselje u selu Bračeviću na putu Drniš–Muć, gdje su nađeni ostaci kružne kule zvane Kapelica, temelji gospodarsko-stambenih zgrada, bunara i nekoliko stećaka. Utvrda je bila vlasništvo knezova Nelipića.

LIT.: S. Gunjača, *Ubikacija srednjovjekovnog castruma Brečevo*, Rad JAZU, 1957, 311.

BREGOVAC, Zdravko, arhitekt (Dinjevac kraj Đurđevca, 4. III. 1924). Završio 1949. studij arhitekture u Zagrebu, gdje 1952–59. radi kao samostalan projektant. Sudjeluje u osnivanju avangardne likovne grupe »EXAT 51«, glavni je urednik časopisa »Arhitektura«. U tome se razdoblju uglavnom bavi projektiranjem interijera i izložbenih paviljona (austr. paviljon na Zagrebačkom velesajmu, jugosl. paviljoni u Chicagu, Helsinkiju i Beču). Od 1959. vodi projektni biro u Rijeci i posvećuje se gotovo isključivo turističkoj arhitekturi. U svojim projektima za hotele, hotelska naselja, motele i restorane ostvaruje širok kreativni raspon, povezujući suvremeni, maštoviti arhitektonski izraz s pejzažnim i povijesnim značajkama ambijenta. Projektirao je hotele »Bellevue« na Plitvičkim jezerima (1963, savezna nagrada za arhitekturu), »Ambasador« u Opatiji (1966), »Bellevue« u Malom Lošnju (1966), »Golf« na Bledu (1969), hotelska naselja St. Andrea (1963), Girandella (1969) i Maslinica (1970) i hotel »Lanterna« u Rapcu, hotele »Novi Park« i »Barbara« u Zadru (1970), »Jezero« na Plitvičkim jezerima (1970), »Carolina« (1971) i »Eva« (1978) u Suhoj Punt na Rabu i hotel »Bar« u Baru (1982). Izveo rekonstrukciju hotela »Toplice« na Bledu (1968), »Kvarner« u Opatiji (1971) i »Istra« u Rabu (1974). Autor je većeg broja urbanističkih rješenja za turistička područja: Opatija–Lovran, Suha Punta na Rabu, Vrh Ike iznad Lovrana. S V. Richterom dobio prve nagrade na natječajima za Muzej grada Beograda i za muzej u Alepu u Siriji, a samostalno drugu nagradu za kulturni centar u Kuwaitu.

LIT.: *Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985*, Arhitektura, 1986, 196–199. – R. Ivančević, *Tih izazov*, ČIP, 1990, 446. Ž. D.

BREŠAN, Igor, karikaturist (Pula, 28. II. 1951). Završio studij brodogradnje u Zagrebu 1980. Radi kao novinar u »Slobodnoj Dalmaciji« u Splitu. Od 1967. objavljuje karikature, uglavnom portretne, naglašenih tvrdih linija. Samostalno izlagao u Splitu i Zagrebu.

BREŠIĆ, Vjekoslav, slikar (Sarajevo, 20. XII. 1926). Završio je Akademiju u Zagrebu 1951 (J. Miše). Izlaže od 1954. Njegovi pejzaži i gradske vedute (Istra, Zagreb, Pariz) odlikuju se uravnoteženim komponiranjem masa i naglašenim obrisima vodoravna ili okomita smjera (*Periferija*, 1968;

Trešnjevka, 1976; Metro, 1977). Kolorit je gust i prigušen, prevladavaju sivi i smeđi tonovi, nostalgичna atmosfera pustih prostora (Dvorište, 1979). Značajan je njegov opus crteža ugljenom (Ulica, 1959; Kukuruzi, 1966). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Rovinju te Sarajevu i Grazu. Ilustrira književna djela i školske udžbenike.

LIT.: A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Rovinj 1965. — D. Dragojević, Vjekoslav Brešić i Ljubo Škrnjug (katalog), Graz 1968. — M. Peić, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1978. — A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1986. Ž. Sa.

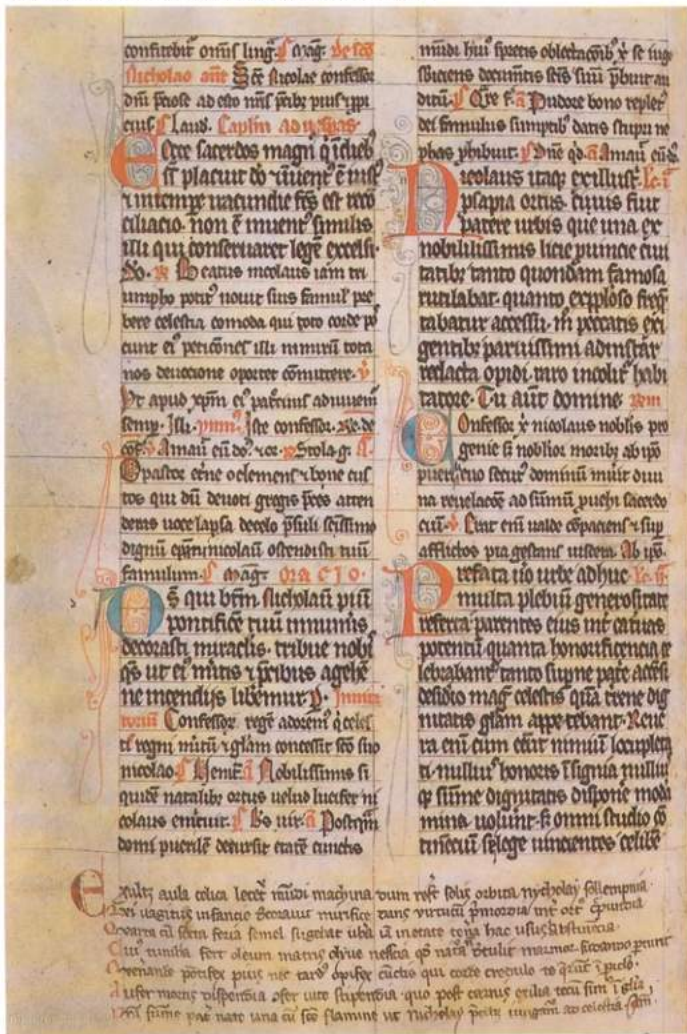
BREVIJAR, liturgijska knjiga Kat. crkve u kojoj su sabrani svi tekstovi (psalmi, himne, antifone, čitanja, responzoriji i versi) koje klerici mole u određene dane i sate u toku godine. Zove se još i *časoslov*. Počeci brevijara potječu još iz IV. st.; do X. st. svaka je pokrajina imala vlastite brevijare, a u XI. i XII. st. počinje ujedinjavanje brevijara za cijelu Kat. crkvu. U Rimu je u XIII. st. sastavljen prvi brevijar u današnjemu obliku, a od Tridentskoga koncila pod nazivom *Breviarium romanum* postaje obavezan za cijelu Kat. crkvu. Pri zajedničkoj upotrebi u koru b. je razdijeljen u više specijaliziranih knjiga: Psalterij, Himnarij, Antifonarij, koje su redovito velikoga formata i svečano iluminirane. Kod nas je sačuvano relativno malo lat. rukopisnih brevijara; posebno se ističu → *Brevijar MR 161* iz 1442. u Metropolitani u Zagrebu i → *Brevijar D'Este* iz XV. st. u Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Glag. brevijara, koji su i bogatije iluminirani, očuvalo se mnogo više: dva novljanska, četiri vrbička, *Beramski b.* u NUK u Ljubljani (Ms. 161 i Ms. 1969), → *Brevijar iz Huma* u NSB u Zagrebu (R 4067) te niz drugih koji se danas čuvaju uglavnom u inozemnim knjižnicama.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964.

A. Bad.

BREVIJAR D'ESTE (B. Alfonsa I. i Ercolea d'Este), brevijar iz XVI. st., iz kojega se četiri izreska nalaze u Strossmayerovoj galeriji starih majstora u Zagrebu. Na njima su renesansne minijature koje prikazuju (1) pri-

BREVIJAR iz XIII. st. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

V. BREŠIĆ, Trešnjevka

zore iz života Sv. Pavla, (2) prizore iz života Sv. Petra i Andrije, (3) prizore iz života kralja Davida i (4) Sve svete na nebu. Minijature (1–3) uokvirene su sitnoslikarskim uresnim okvirom s medaljonima. Autor je *Matteo da Milano* koji je slikao na dvoru vojvode d'Este u Ferrari.

LIT.: V. Zlamalik, Strossmayerova galerija starih majstora Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1967, str. 88–95. R.

BREVIJAR IZ HUMA (NSB, R 4067), pergamentni kodeks iz poč. XV. st., vel. 32×19,5 cm, sa 183 lista, pisan u dva stupca hrv. uglatom glagoljicom, uvezan u drvene korice presvučene tamnosmeđom kožom sa slijepo utisnutim koncentričnim paralelogramima i s dvije kožnate kopče. Ima

BREVIJAR D'ESTE, prizori iz života Sv. Petra i Andrije. Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora

